herpy

GEKKOER

Reticulated velvet gecko

Hesperoedura reticulata

Hesperoedura reticulata er en liten, nattaktiv trelevende gekko fra det indre sørvestlige Western Australia, der den lever under løs bark på eukalyptustrær i åpen skog og kratt. Den er nesten ukjent i terrarier, så stellet bygger på klimaet i utbredelsesområdet og på slektninger i samme familie.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Oedura reticulata; Amalosia reticulata*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**12-15 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-12 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Halvørken og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**45 × 30 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-28 °C**
Varmeplass	**28-32 °C**
Temperatur, natt	**15-18 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Vinterhvile	**10-15 °C** 6-10 uker
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**60-80 dager** ved 25-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Hesperoedura reticulata er en liten gekko med en tydelig nettmønstret tegning i lyse og mørke felt på rygg og hale. Den tilhører familien Diplodactylidae og ble beskrevet i 1969 som *Oedura reticulata*. Den ble en kort periode ført under *Amalosia*, men sto ellers i *Oedura* til en genetisk undersøkelse i 2012 flyttet den til en egen slekt, *Hesperoedura*, der den er typeart. Slekten har bare denne ene arten. Artsnavnet viser til det nettlignende mønsteret, og slektsnavnet betyr «vestlig tykk hale», fordi slekten bare finnes i det sørvestlige hjørnet av Australia.

Arten er liten og slank, omtrent 12-15 cm inkludert hale. Tallet er et anslag ut fra beslektede australske gekkoer av samme størrelse; nøyaktige mål er ikke dokumentert. Øynene er store med loddrett pupill, og tærne har lameller som gir godt grep på bark og fjell. Halen kan kastes av ved fare, som hos de fleste gekkoer.

Arten er sjelden i fangenskap, og det finnes svært lite skrevet om stellet av den. Australia tillater ikke eksport av ville krypdyr, så dyr utenfor landet stammer fra oppdrett, og dem er det få av.

Utbredelse og leveområde

Hesperoedura reticulata finnes bare i den sørvestlige delen av Western Australia, i den indre delen av Wheatbelt og østover inn i Goldfields-regionen. Typelokaliteten ligger i det sørlige Wheatbelt, omtrent 33 grader sør. De kjente funnene ligger mellom omtrent 29,5 og 33,5 grader sør og 116 og 123 grader øst, altså i et belte øst for Perth.

Arten når verken vestkysten eller sørkysten, og den finnes ikke utenfor Western Australia.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Hesperoedura reticulata lever i åpen eukalyptusskog og kratt, også i de skogrestene som står igjen mellom åkrene i Wheatbelt, der den om dagen skjuler seg under løs bark og i sprekker på stammer og grener. Om natten kommer den fram og jakter i trærne. Levesettet ligner det hos slektninger som *Amalosia rhombifer*.

Klimaet i Wheatbelt er middelhavsaktig og halvtørt, med varme, tørre somre og kjølige, regnfulle vintre. Sommerdager ligger ofte over 30 °C, mens sommernettene er langt kjøligere. Om vinteren er dagene omtrent 15-20 °C, og nettene kan nærme seg frysepunktet. Nedbøren ligger på noen hundre millimeter i året og faller hovedsakelig om vinteren.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare svært lite kunnskap om stellet av *Hesperoedura reticulata*. Anbefalingene bygger på klimaet i utbredelsesområdet og på trelevende australske gekkoer i samme familie, som *Amalosia rhombifer*, *Oedura marmorata* og *Strophurus ciliaris*. Tallene er lånt derfra.

Et enkelt voksent dyr trenger et terrarium på minst 45 × 30 × 45 cm (lengde × bredde × høyde). Høyden utnyttes, fordi arten er trelevende. Innred med korkbark som står på skrå eller loddrett, slik at dyret kan skjule seg i smale sprekker, samt tørre greiner og et par flate steiner. Som bunnsubstrat egner det seg en tørr blanding av sand og jord uten gjødsel med et lag tørre blader. Ventilasjonen må være god, og terrariet må aldri stå stille og fuktig.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 22-28 °C i terrariet, og et lite varmt sted under en lampe eller på en stein kan nå 28-32 °C. Om natten skal temperaturen falle til 15-18 °C, som i innlandsklimaet, der nettene er markant kjøligere enn dagene.

Om vinteren kan arten få en kjølig hvileperiode på 6-10 uker ved 10-15 °C uten varmt sted, tilsvarende de kjølige vintrene i utbredelsesområdet. Tallene er lånt fra beslektede arter og fra klimaet. Mål alltid med et digitalt termometer, og unngå vedvarende varme over 32 °C.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luften skal være forholdsvis tørr, omtrent 30-50 %. Sprøyt lett på bark og blader om kvelden 1-2 ganger i uken, slik at dyret kan drikke av dråpene, og la innredningen tørke opp igjen i løpet av en dag. Bunnsubstratet skal være tørt. Sett i tillegg inn en lav skål med friskt vann, som skiftes jevnlig.

Vedvarende fukt og stillestående luft gir mugg og hudproblemer og passer ikke for et dyr fra et halvtørt klima.

LYS OG UVB

Hesperoedura reticulata er nattaktiv og lever skjult om dagen, så den har ikke stort behov for UVB. Et svakt UVB-lys for skyggedyr (Ferguson-sone 1) over en del av terrariet er valgfritt og kan være gunstig, så lenge det er rikelig med skygge og skjul. Dagslengden følger årstidene: omtrent 12-13 timer om sommeren og 10 timer om vinteren, styrt av en timer. Natten skal være mørk.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Hesperoedura reticulata lever av insekter og andre små leddyr. I terrariet fungerer sirisser, små gresshopper, kakerlakker og møll. Byttet må ikke være bredere enn avstanden mellom øynene til dyret.

Gi voksne dyr 2-3 insekter 2-3 ganger i uken, og unger litt annenhver dag. Dryss kalk på fôret, jevnlig kalk med D3, og av og til et multivitaminpulver. Insekter som ikke blir spist, tas ut igjen neste morgen. Den nøyaktige fôringsrytmen er ikke dokumentert for arten og er lånt fra slektninger.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Hesperoedura reticulata er sky og rask og passer best som et dyr å se på, ikke et dyr som skal håndteres. Den er nattaktiv og viser seg først når lyset er slukket. Hold hver gekko for seg, eller et par i et større terrarium, og bare hvis det er rikelig med skjul. To hanner må ikke holdes sammen. Håndtering skal være sjelden og kort, fordi halen kan kastes av, og den vokser ikke ut igjen på samme måte.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnsforskjeller og alder ved kjønnsmodning er ikke dokumentert for *Hesperoedura reticulata*. Hos beslektede gekkoer har hannene en bule ved halerota og porer foran kloakken, og det samme kan forventes her, men det er ikke bekreftet. Sett bare dyr i avl når de er fullt utvokste og i godt hold.

PARRING

Paringssesongen er ikke dokumentert. Klimaet i Wheatbelt har kjølige vintre og varme somre, og hos slektninger i de kjøligere områdene gir en kjølig vinterdvale på noen uker bedre avlsresultater. Etter hvilen økes temperaturen og fôringen igjen, og paret samles i hunnens terrarium. Hold øye med bitt, og skill dyrene hvis hunnen blir stresset.

Les mer: Vinterdvale og årstider

EGGLEGGING OG KULL

Eggkullets størrelse er ikke dokumentert for arten. Slektninger i familien legger oftest 1-2 egg med lærlignende skall per kull, og det samme antas her. Antall kull per sesong er ikke dokumentert. Sett en liten plastboks med én åpning og 3-4 cm lett fuktig sand og kokosmuld i terrariet som eggleggingssted. Gi hunnen rikelig med kalk og insekter gjennom hele sesongen.

INKUBASJON

Inkubasjonstiden er ikke dokumentert for arten. Hos nært beslektede gekkoer klekkes eggene etter omtrent 60-80 dager ved 25-28 °C, og de tallene er lånt her. Legg eggene halvveis ned i lett fuktig vermikulitt eller perlitt i en lukket boks med små luftehull, uten å vende dem, og hold temperaturen jevn.

OPPDRETT AV UNGER

Oppdrett av unger er ikke dokumentert for *Hesperoedura reticulata*. Hos slektninger er ungene noen få centimeter lange og lever først av plommen, deretter tar de små insekter som bananfluer og små sirisser drysset med kalk. Hold ungene enkeltvis i små bokser med tørre skjul, og sprøyt lett annenhver dag.

Helse og vanlige feil

Det finnes ingen spesifikk kunnskap om sykdommer hos *Hesperoedura reticulata*. De typiske problemene hos tørrlandsgekkoer er:

- For høy fuktighet og stillestående luft, som gir sopp og hudproblemer.
- For lite kalk og D3-vitamin, som gir bløte knokler og skjelving, særlig hos unger og avlshunner.
- Hudrester på tær og halespiss. Gi et lett fuktig skjul under hudskifte.
- Avkastet hale etter håndtering eller slåssing.
- Vedvarende varme over 32 °C, som stresser et dyr som kommer fra kjøligere netter.

Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.